

Petrus Wilhelmus van Tol (1862-1934)

|

Willem van Baarsen x Rika van Tol

|

Henny van Baarsen

1927, Peter van Tol en Lida Emmelkamp

3. Petrus Wilhelmus van Tol (1862-1934)

Peter werd op 26 juli 1862 geboren, in de Nieuwe Looierstraat 128[20] in de Amsterdamse Jordaan. In 1881, toen Peter 19 jaar was, stierf zijn moeder Catharina Clara Wilhelmina van den Ende. Het gezin, had jarenlang op verschillende adressen in de Jordaan gewoond, zoals de Bloemgracht en de Anjelierstraat, maar toen moeder Catharina overleed, woonden ze in de Koningsstraat op nummer 58 (Nieuwmarktbuurt). Zijn vader Bernardus Johannes van Tol, timmerman van beroep, bleef achter met vier kinderen.

Oorspronkelijk hadden zijn ouders acht kinderen gekregen, maar vier daarvan waren al jong gestorven. Zo waren Bernardus I en Alida II allebei in hun eerste levensjaar gestorven in respectievelijk 1867 en 1874[21]. En in 1871 waren zowel Alida I als Catharina overleden, slechts zes weken na elkaar; Alida werd 3 jaar en Catharina 2 jaar. De laatste twee zouden weleens bezweken kunnen zijn aan de pokken. Nederland werd in de jaren 1870-1872 geteisterd door een pokkenepidemie, met een piek in 1871. In dat jaar stierven alleen al in Amsterdam 2165 mensen aan de ziekte[22]. Pas daarna kwam massale inenting op gang. Peter had dus in zijn vroege jeugd al vier broertjes en zusjes verloren.

Peters vader Bernardus werd weduwnaar op zijn 52-ste in 1881. Hij had nog vier van de oorspronkelijk acht kinderen om zich heen. Behalve Peter (19), waren dat Cornelis (22), Maria (11) en Bernard II (9). Het duurde niet lang voordat Bernardus hertrouwde met Maria Elisabeth Wolfers, de weduwe van kleermaker Johannes Joseph Emmelkamp. Zij woonde met haar vier kinderen in de

---

[20] huidige nummering, volgens het omnummerregister (Stadsarchief Amsterdam)

[21] omdat kinderen regelmatig de naam kregen van een eerder overleden broertje of zusje heb ik er ter onderscheid een volgnummer bijgezet (Romeins cijfer)

[22] info pokkenepidemie 1871, Geneeskundige Raad, door Dr. Teixeira de Mattos

1891, Lindengracht 12 (pijltje) gezien vanaf de Brouwersgracht (Jacob Olie, SAA)

1886, Palingtrekken op de Lindengracht, staan Peter en Lida er ook? (SAA, detail)

Anjelierstraat. De bruiloft was in januari 1882, een jaar na het overlijden van zijn eerste vrouw Catharina van den Ende. Beide gezinnen smolten samen en gingen op de Lindengracht 12 wonen[23]. Zo kreeg Peter er ineens twee stiefzussen en twee stiefbroers bij, die ongeveer van dezelfde leeftijd waren als hij en zijn eigen zus en broers.

Met één van die stiefzussen zou Peter vijf jaar later in het huwelijk treden, namelijk met Lida (voluit Alida Anna) Emmelkamp. Kennelijk hebben zij elkaar dus voor het eerst ontmoet in hun gezamenlijke ouderlijk huis. Hij was 20, zij was 19. Maar omdat beide gezinnen eerder op de Anjelierstraat hadden gewoond, kunnen ze elkaar ook wel daar al hebben leren kennen.

Lang heeft zijn vader niet van zijn tweede vrouw kunnen genieten, want hij sterft in 1883, anderhalf jaar na de bruiloft, op zijn 54-ste. Peter (21), broer Bernard (11) en zus Maria (13) bleven bij hun stiefmoeder en haar kinderen wonen, op de Lindengracht 12. Broer Cornelis (24) had na zijn huwelijk in 1881 het ouderlijk huis al verlaten.

Van 1882 tot 1888 moest Peter zijn militaire dienstplicht vervullen. Hij werd ingedeeld bij het regiment Grenadiers en Jagers. Dat betekende niet dat hij al die jaren onafgebroken in militaire dienst zat. Na de opleiding in het eerste jaar kon het leven zijn gewone gang nemen, zij het dat men ieder jaar een aantal weken voor oefeningen beschikbaar moest zijn. Ter gelegenheid daarvan werd zijn signalement opgeschreven: 1,64 meter lengte (een lengte die vrij normaal was voor die tijd), blauwe ogen, bruine haren, kleine neus en kleine mond, ovaal gezicht[24].

---

[23] bevolkingsregister Amsterdam

[24] lotingsregister 1880 Amsterdam nationale militie (www.militieregisters.nl)

1886, Palingtrekken op de Lindengracht (SAA)

1883, Noordermarkt eerste vier huizen links, Prinsengracht 14 (bij pijl) (SAA)

Op zondag 25 juli 1886 waren bewoners van de Lindengracht aan het Palingtrekken. Dat was een oud Amsterdams spel, een volksvermaak waarbij men een paling ophing aan een touw dat over de gracht was gespannen. De deelnemers moesten dan met een bootje onder de paling doorvaren en die dan eraf te trekken. Omdat het beest glibberig was, viel menigeen dan in het water, tot vreugde en vermaak van de omstanders. Dit wrede spel was rond 1880 door de overheid bij wet verboden.

Op die bewuste zondag was er al drie keer palinggetrokken, met duizenden mensen op de gracht, toen de politie hard ingreep. De dag erop, op 26 juli 1886 haalde een woedende menigte verhaal bij het politiebureau. Er vielen vele gewonden en 26 doden[25]. Het Palingoproer was een uiting van de toenmalige sociale spanningen (er was veel onvrede en armoede in de Jordaan) in combinatie met excessief politieoptreden. Sommigen zagen er een socialistisch complot in; de socialisten zouden de menigte wekenlang hebben opgeruid. Omdat ze op de Lindengracht woonden, is de kans groot dat ze ook naar het Palingtrekken hebben staan kijken en getuige waren van het oproer. Wat zouden Peter (24) en Lida (23) van dit alles hebben gemerkt? Namen ze er aan deel?

In april 1887 trouwde Peter met zijn stiefzus Lida Emmelkamp. Na de bruiloft gingen ze op de Prinsengracht 14 wonen, vlakbij de Noordermarkt. Peter woonde daar al iets eerder, vanaf februari 1887, om het huis in orde te maken voor de komst van zijn kersverse echtgenote. Op 3 maart 1888 wordt het eerste kind geboren. Een jongetje. Ze noemen hem Petrus Johannes. Hoe ze aan die namen gekomen zijn, is niet duidelijk. In elk geval werd het kind niet naar één van de grootvaders Bernardus Johannes van Tol of Johannes Emmelkamp vernoemd. Mogelijk naar de broer van Lida

[25] De Nieuwe Gids, januari 1887

1905, Nassaukade 314-307, buiten beeld nr. 5, geboortehuis Rika van Tol (SAA)

1920 ca., Oude Waal 8 (pijl), geheel rechts het begin van de Kromme Waal (SAA)

die ook de doopnamen Petrus Johannes had, en met wie zij goed bevriend waren, maar zeker is dat niet. Op 5 maart 1888 om elf uur 's avonds stierf het kind. Kennelijk plotseling, want Peter had net diezelfde dag bij de burgerlijke stand aangifte van de geboorte gedaan. De aangifte van het overlijden liet hij om begrijpelijke redenen aan anderen over.

In 1889 werd, ook op de Prinsengracht, hun tweede kind geboren. Zij noemden haar Marie. Ze verhuisden in 1889 naar de Lindenstraat 24a. Daar werd Bets geboren in 1891. Er zouden nog vele verhuizingen volgen. Na 2,5 jaar op de Prinsengracht en 2 jaar Lindenstraat, woonden ze 2,5 jaar op de Marnixstraat 80. Daar werd Annie, hun derde dochter, geboren in 1893. In 1895 gingen ze naar de Westerstraat 189a-II en weer 2,5 jaar later naar de Nassaukade 305-II. Daar werd in 1899 Rika geboren, hun vierde dochter. Rond deze tijd woonde ook de moeder van Lida (Peters stiefmoeder) Maria Elisabeth Wolfers enkele jaren bij ze in, net als Peter Emmelkamp, de broer van Lida. Opnieuw 2,5 jaar later vertrokken ze naar de Westerstraat 153-huis. Op dat adres bleven ze, althans voor hun doen, vrij lang wonen: maar liefst 5 jaar. Dochters To en Lida werden daar geboren. Daarna verruilden ze de Jordaan voor het Burgwallengebied.

Voordat ze zich in 1911 settelden aan de rand daarvan, op de Oude Waal 8, woonden ze eerst nog 2 jaar op de Lange Niezel 17-I en nog 3 jaar op het Oudekerksplein 58-II. Vandaag de dag zouden we dat de hoerenbuurt noemen. Maar al in de middeleeuwen vond in dit gebied prostitutie plaats, in de vele herbergen en danshuizen. In 1868 had Amsterdam minstens 90 bordelen. Rond 1900 werd geprobeerd alle bordelen te sluiten. Huizen met prostituees werden na 1902 op sommige plaatsen gedoogd, waaronder rond het Oudekerksplein. Langzaam aan ontstond de raamprostitutie waarbij door een tikje op het raam contact werd gemaakt met de

1895, twee voorbeelden van 1 kamer krotwoningen Lindengracht (SAA)

klant. Ook in de tijd van Peter en Lida was dit dus een rosse buurt, hoewel een en ander sinds de jaren 60 van de 20ste eeuw veel opener en zichtbaarder is dan in hun tijd.
In februari 1911 komt het gezin dan op de veel keuriger Oude Waal 8 terecht, op de huisetage en 1 hoog. Kennelijk gaat het Peter dan wat meer voor de wind. Hij begint daar een café en een handel in bier en wijn. Ze zouden daar tot 1927 blijven wonen. Eindelijk ontstond er wat meer rust in zowel huisvesting als inkomsten.
Peter en Lida bleven in de eerste 25 jaren van hun huwelijk dus bijna nergens langer wonen dan ongeveer 2,5 jaar[26]. Vermoedelijk hing dit samen met de economische omstandigheden van het gezin. Konden ze de huur niet langer betalen? Waarom anders zouden ze telkens weer verkast zijn?

Hun woonsituatie en Peters vele wisselende beroepen (zie hierna) in aanmerking genomen, komt hun financiële welstand in die jaren niet erg riant over. Ze woonden in de Jordaan, waar veel armoede heerste. Het was de wijk voor de arbeiders en de minder bedeelden. In de 19e eeuw was de boel overbevolkt en verpauperd. Menig groot gezin woonde er op een enkele kamer, in een kelder waar het kwelwater omhoog kwam, of in een van de vele sloppen en gangen die ook waren volgebouwd. In één huis woonden vele gezinnen tegelijkertijd op een kluitje. Riolering en drinkwaterleidingen waren er niet; die werden pas begin 20ste eeuw aangelegd. Onder de houten poepdoos zat een emmer, die na een week door de boldootkar (poeptonnenkar) werd opgehaald. Pas in 1934 was dat voor het eerst niet meer nodig.

Door slechte woonomstandigheden en slechte hygiëne was er een hoge kindersterfte en braken regelmatig epidemieën uit. In deze slechte omstandigheden leefde ook het gezin van Peter en Lida, al-

[26] gezinskaart 1893-1939 Petrus Wilhelmus van Tol (SAA)

1930, interieur van een onbekend Amsterdams café (SAA)

hoewel ze niet tot de allerarmsten behoorden. Peter had wel steeds werk. Het zal allemaal geen vetpot geweest zijn, maar hij woonde niet in een van de nauwe en dichtbevolkte gangen en stegen, en ook niet in een vochtige kelder. Mogelijk wel in een eenkamerwoning.

Het loon dat Peter kreeg voor zijn werk was misschien niet altijd toereikend om de huur te betalen en een gezin bestaande uit 2 volwassenen en 6 dochters te onderhouden. Veel later, in de jaren 1913 tot 1919, in een tijd dat zijn loopbaan al in gevorderd stadium was en hij al een café had, moest Peter elk jaar weer inkomstenbelasting betalen in klasse 3 (jaarinkomen tussen 800 en 1000 gulden)[27]. Dat is aan de magere kant. En er zat bovendien geen vooruitging in. Ter vergelijk: zijn tijdgenoot Daan van Baarsen (zie bladzijde 31) zat in die jaren gemiddeld in belastingklasse 15 (tussen 3500 en 3800 gulden) en was in 1919 zelfs gestegen naar klasse 24 (tussen 8300 en 9100 gulden). Peter verdiende althans in de eerste jaren van zijn café niet meer dan tussen de 15,50 en 19 gulden per week terwijl 21,80 gulden redelijk gemiddeld was voor die jaren. Een timmerman verdiende 21 gulden, een bakkersknecht 18 gulden en in een eenvoudige administratieve baan als kassier 2e klasse ontving men een weekloon van tussen de 27,88 gulden en 36 gulden per week[28].

Peters inkomen was dus voor die tijd onder het gemiddelde. Vóórdat hij in 1911 het café begon zal dat eerder slechter dan beter zijn geweest. Toch ziet Peter er op een foto van 1927 (zie bladzijde 38), hij was toen 65, uit als een man van welstand. Mogelijk ging het hem in de periode 1919 tot 1934, later in zijn leven dus, beter. Maar echt welgesteld lijkt hij toch niet te zijn geworden. Hoewel hij zich

[27] inkomstenbelasting 1913-1919 P.W. van Tol (SAA 5178/4114)

[28] Makers en Stakers, hoofdstuk 5 ,Verdienen en besteden, UvA, H. Wals, 2001

1900 ca, koetsier, Fr. Hendrikplantsoen (foto Hendrik Dijkman 1874-1944)

1919, likeurstokerij Van Zuylekom, is Peter de koetsier? (GeheugenvanNederland)

had opgewerkt van vakarbeider tot ondernemer, liet hij na zijn dood daarvan niets achter. Geen onroerend goed en ook geen bedrijf. Zowel het café als zijn handel in bier en wijnen hielden op te bestaan zodra hij was overleden.

De vele verhuizingen hangen ongetwijfeld samen met Peters niet erg glansrijk verlopen beroepsloopbaan. Zijn drie jaar oudere broer Cornelis trad in de voetsporen van zijn vader en werd timmerman. Zijn tien jaar jongere broer Bernard werd kleermaker. Zij bleven allebei hun hele leven bij die keuze. Peter leek het niet zo direct te weten. Hij had wisselende beroepen. De eerste vermelding van zijn beroep was toen hij 18 was. Toen was hij koetsier maar het kan best zijn dat hij dat al vanaf zijn 12e jaar was. Het is niet duidelijk geworden waar hij koetsier was. In een tijdperk dat bijna alle vervoer met behulp van paarden geschiedde, kan dat overal geweest zijn. Bij de paardentram, een koetsenverhuurbedrijf, in dienst van een hotel of rijkere particulier, enz. Hoe dan ook, hij zat op de bok, en bestuurde een rijtuig getrokken door paarden. Toen hij 20 jaar was (1882) was zijn beroep nog steeds koetsier.

Maar in 1887 verdiende hij de kost als likeurstokersknecht. In het jaar daarop gaf hij als beroep wijnkoper op. In 1889 was hij bediende en in 1891 ook. Een dergelijk beroep kan natuurlijk in vele hoedanigheden worden uitgeoefend. Op het eerste gezicht wisselt Peter nogal eens van beroep, maar dat kan schijn zijn. Toen hij likeurstokersknecht was, werkte hij vast en zeker voor een likeurstokerij. In de Jordaan zat de befaamde likeurstokerij Van Zuylekom op de Westerstraat[29]. Daar hadden ze ook koetsiers nodig en bedienden (voor de verkoop in de slijterij), en mogelijk ook wijnkopers. Het kan dus best dat Peter als jonge jongen, als

[29] geschiedenis likeurstokerij Van Zuylekom, Westerstraat, www.VanZuylecom.nl

1919, likeurstokerij Van Zuylekom, Westerstraat 176-180 (GeheugenvanNederland)

Peter (1914, 1927) en de koetsier (1919) lijken dezelfde ….

koetsier, bij zo'n likeurstokerij is begonnen en daar is opgeklommen, maar zeker is dat niet. In elk geval stapt hij in 1893 over naar een heel andere branche. Hij wordt dan letterzetter. Zes jaar later, in 1899, bij de geboorte van zijn dochter Rika, blijkt hij nog steeds letterzetter te zijn. Kennelijk was dit toch een serieuze carrièreswitch. Het is wel heel toevallig dat deze beroepsverandering samenvalt met de malaise in de likeurindustrie, die precies na 1890 werd ingezet[30].

Toch werd hij begin 20ste eeuw opnieuw likeurstoker (1902, 1904). De drank bleef kennelijk trekken. Hij woonde toen op de Westerstraat 153. Daar zat min of meer aan de overkant, op nummer 176, de likeurstokerij van Van Zuylekom. Een bedrijf van wereldfaam dat heeft bestaan van 1684 tot 1982[31]. Door de beschikbaarheid van exotische vruchten, kruiden en specerijen uit de koloniën had Amsterdam zich ontwikkeld tot het hart van de likeurmarkt. Een zoete drank gemaakt van brandewijn of van een alcoholdistillaat uit wijn of vruchtensap. De speciale smaak ontstaat door het stoken met soms wel 100 verschillende essences uit kruiden, bloemen, zaden, wortels, vruchten en schillen. De in de Jordaan op de Westerstraat gestookte likeur werd geëxporteerd naar o.a. Amerika, Engeland, Frankrijk en later Java. De arbeidsomstandigheden in deze branche waren relatief goed. In de fabriek werkten overigens alleen mannen. Vrouwen schilden op oproepbasis citroenen en sinaasappels voor de curaçaolikeur of gelegenheidsproducten zoals oranjelikeur of kroningsbitter[32].

Zou Peter daar gewerkt hebben? Dat kan best. Ook mensen van de Stichting Collectie Van Zuylekom anno 1684 achten dat mogelijk.

---

[30] Likeurstokers in Amsterdam, Saskia Dubelaar, Ons Amsterdam, oktober 1989
[31] persbericht Amsterdam Museum over Likeurstokerij Van Zuylekom, 23 juli 2013
[32] Geschiedenis van de distilleerderij Van Zuylecom www.vanzuylecom.nl

1909, bedrijfsfoto Van Zuylekom, Peter in het midden? (St. Coll. Van Zuylekom)

1920, café Oude Waal 8 (detail, SAA, OSIM00001004896)

Zij stuurden de hier afgedrukte foto uit 1909. De gelijkenis is treffend. Dat geldt ook voor degene die op de bok van de drankenwagen zit. Dat zou Peter kunnen zijn. Hij woonde enige jaren pal tegenover deze likeurstokerij. Bewezen is het niet[33].

Wel zeker is dat hij de rest van zijn leven in de drankenbusiness zou blijven. Vanaf 1911 had hij een bierhuis. Later werd zijn beroep door hemzelf afwisselend als koffiehuishouder (1920, 1924) en caféhouder (1917, 1924, 1927) omschreven. Dat lijken verschillende benamingen voor hetzelfde te zijn: Peter had een café. Vanaf 1913 komt hij als "tapper" voor in de toen overigens nog erg dunne "naamlijst voor den interlocalen telefoondienst"; een omschrijving die in het telefoonboek ongewijzigd blijft tot aan het jaar van zijn overlijden. Hij had dat café of bierhuis vanaf 26 april 1911 op de Oude Waal 8. Zeven jaar daarvoor had ene Cornelis Kolmer op datzelfde adres ook een bierhuis gehad, maar die was binnen een jaar alweer verdwenen. Daarna hadden er respectievelijk een pettenmakerij en een brandstoffenhandel gezeten. Ook die twee neringen hadden maar kort standgehouden. Het lijkt waarschijnlijk dat het bierhuis in 1911 door Peter zelf is opgezet. Hij heeft in elk geval geen bestaand café overgenomen.

Naast hem op nummer 7 zat een melkslijterij. Opmerkelijk is het dat de buren aan de andere kant, op nummer 8a, ook een bierhuis hadden, en de buren daarnaast op nummer 9 ook[34]. Er lijkt geen enkel verband tussen deze bierhuizen te zijn. Laatstgenoemde huis heeft nog steeds een horecabestemming, want de huisetage herbergt een deel van restaurant Hemelse Modder. Dat is niet het geval met Oude Waal 8, en ook niet met het huis op 8a. Die hebben nu een woonbestemming.

---

[33] e-mails jan. 2017, Merel Ligtelijn, Stichting collectie Van Zuylekom anno 1684

[34] woningboeken en woningkaarten Amsterdam (SAA)

1924, Peter en Lida met hun kinderen, woonkamer Oude Waal 8

2012, Oude Waal 8

Het is onvoorstelbaar dat op een dergelijke kleine ruimte zowel een horecagelegenheid was gevestigd als de woonvertrekken van een gezin met zes dochters.

Het café zat aan de straatzijde, het gezin woonde daarachter en overigens ook op 1 hoog. Op de hiernaast afgebeelde familiefoto is duidelijk te zien hoe de hele familie in de kleine woonkamer is gepropt. In totaal waren er twee etages beschikbaar van 44 m² elk, voor zowel woonruimte als café[35]. En hoewel het woningregister van Amsterdam niet rept over een souterrain, lijkt er toch iets van dien aard zichtbaar op de foto van de winkelpui uit 1923. Hoe dan ook, het moet een erg klein kroegje geweest zijn op zo'n kleine oppervlakte van 44 m². Misschien bediende hij alleen vaste klanten uit de buurt of kwamen er alleen wat schippers vanuit de haven.

Op de foto van 1923 staat op de etalageruit "handel in wijnen en Amstelbieren". Raadselachtig, want dat is nu niet bepaald wat je zou verwachten van de ingang van een kroeg. Of moeten we er anders naar kijken? Als je handelt in bier en wijn, willen je klanten de merchandise misschien wel kunnen proeven. En om dat te kunnen, moet je natuurlijk wel een tapvergunning hebben. Maar terwijl die tekst op de pui stond, was er volgens de gemeentelijke administratie wel een bierhuis in het pand gevestigd, was Peter volgens het telefoonboek wel tapper, en gaf hij zelf als beroep wel caféhouder op.

Alles bij elkaar genomen, lijkt het er sterk op dat Peter meerdere inkomstenbronnen tegelijkertijd had. Het gezin kon vast niet leven van de inkomsten uit zo´n klein café alleen. Daarom handelde hij ook in wijn en bier.

[35] makelaarwebsite Funda.nl: Oude Waal 8- I koopprijs € 289.500 (mei 2016)

1931, Lida, dochter Rika, Peter, kleindochters Henny en Lyda van Baarsen

1932, Zandvoort, Peter en Lida met dochters Rika, Bets en Annie

1927, Peter en Lida met dochters en schoonzoons

In 1927 verhuizen Peter en Lida naar de Hugo de Grootkade 48-huis. Ook op dit nieuwe adres in 1927 blijft Peter actief in de drankenhandel. In het adresboek van de gemeente Amsterdam in 1935 staat de vermelding “handel in bieren, wijnen, etc.” bij het woonadres aan de Hugo de Grootkade.

Het café op Oude Waal 8 werd door anderen nog enige jaren voortgezet, laatstelijk door ene Samuel Bezuijen. Dat moet dan in opdracht of in dienst van Peter van Tol zijn gebeurd, aangezien het telefoonboek in de jaren 1927 tot 1934 blijft vermelden dat Peter van Tol, tapper, gevestigd is op de Oude Waal 8. Peter bestuurde het café vanaf 1927 kennelijk op afstand, vanuit de Hugo de Grootkade. Een maand na het overlijden van Peter in 1934, verhuisde Samuel naar de Oude Waal 9 waar hij met Peters oude telefoonnummer 48637 een café dreef. Hoe en waarom hij dat telefoonnummer meeneemt van Oude Waal 8 naar Oude Waal 9 en of dit betekent dat er ook na Peters dood nog banden zijn met zijn voormalige café is allemaal niet duidelijk geworden. Daarna is er niets meer over te vinden. Vanaf 1934, het jaar van zijn overlijden, kreeg de huisetage van Oude Waal 8 een woonbestemming, en dat heeft het nu nog steeds.

Op 1 februari 1934 overlijdt Peter thuis op 71-jarige leeftijd. Hij wordt op 5 februari derde klasse begraven op de katholieke begraafplaats Amsterdam-Buitenveldert, in een algemeen graf met nummer 71. Toen hij werd begraven lagen er al drie wildvreemde mensen in; hij kwam er als vierde en laatste in. Vermoedelijk werd het graf geruimd, na de tien jaar wettelijke grafrust, waarna de beenderen werden overgebracht naar een speciaal daarvoor bestemd gedeelte aan de oostzijde van de begraafplaats[36]. Het café op de Oude Waal wordt datzelfde jaar opgeheven.

[36] begraafboek RK begraafplaats Buitenveldert + info administrateur begraafplaats

1923, Oude Waal 8, Amsterdam

Zijn weduwe Lida Emmelkamp blijft nog twee jaar alleen wonen op de Hugo de Grootkade, maar gaat dan in januari 1936 naar het Sint Elisabeth Gesticht (later Huize Elisabeth genaamd), een tehuis voor bejaardenzorg aan de Mauritskade 28, nu onderdeel van Hotel Arena. Daar sterft ze, 74 jaar, in oktober 1937. Ook zij wordt begraven in Buitenveldert, net als Peter derde klasse in een algemeen graf (nummer 166). Ze werd dus niet bijgezet bij haar man. Beide graven bestaan niet meer.